

Трибуна вільного українського слова на вітчизні американській землі.

Адреса: Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: B'Erger 4-0807. Тел. ф. 4-0237. Тел. ф. 4-1016.

ПРОГРАМА АЙЗЕНГА-ВЕРА З ДЕСЯТИ ТОЧОК

Лос Анджелес. — Кандидат на президента від Республіканської партії, ген. Двайт Д. Айзенгавер, у промові вголосив на з'їзді Ветеранів Чужинних Воя, представив свою кандидатську програму, складену з десяти точок. Вони дуже загальні й тому вимагають ближнього розгляду, щоб зрозуміти, до чого кожна з них відноситься. Тому, що це перша промова республіканського кандидата, кореспондентів бора присвячують їй багато місця. У загальній програмі, має на увазі „позитивні цілі“, зясовані так: 1. Збільшити американську силу — духову, творчу й матеріальну; 2. Добитися справедливого миру, забезпеченого силою вільного світу; 3. Розбудувати доброту, не оснований на війні; 4. Вести в життя обличчя рівності кожного американця; 5. Посилити й розширити засоби для забезпечення й добробуту населення; 6. Забезпечити заробітки й оподаткування населення від подвійних тягарів, тобто від високіх цін і висо-

ДИПЛОМАТ ЧЕРВОНОЇ ПОЛЬЩІ ВІДМОВИВСЯ ВЕРТАТИСЬ „НА РОДИНУ“

Вашингтон. — Польське посольство сповістило у вісто-польщі в Шікаго, Зигмунд Фабіак відмовився повернутися до Варшави й звернувся до державного департаменту ЗДА з проханням про притулок в цій країні. Урядовці державного департаменту тієї гадки, що справа признання права перебування в ЗДА складає й вимагає для її подолання кілька тижнів. Остаточне рішення про можливість заручитися в цій країні залежатиме від імміграційного бюро. Фабіак сповістив, що він вислав своє речення до посольства у Вашингтоні 1 серпня й тоді польський посол Ю. Віневіч доручив йому негайно вертатися на батьківщину. Проте Фабіак не бажає вертатися, бо він певний, що з ним може тепер статися там. Він вже до-

Нові свідчення на комуністичному процесі в Нью Йорку

Нью Йорк. — На процесі п'ятнадцятих друкарських комуністичних провідників у Нью Йорку виступив, як свідок прокуратор, — 28-літній Ральф В. Лонг. Свідок виявив, що він був у числі двадцяти чотирьох студентів, вибраних комуністичним провідом в 1947 році з сімох південних штатів на трьохтижневий вишкіл у Кемп Віков, Н. Й. — Студенти, по їхньому „вишколу“, мали зайняти відповідні становища в акції комуністів. Під час вивчення, студентів переконали, що успішним класам повинні призначити помічників місцями з правліннями. Комунізм повинен організувати, покерувати та озброїти пролетаріат для повалення державної машини капіталізму. — Зокрема свідок описав стилю перевір-к, який студенти були піддані з боку комуністичного про-воду, після їхнього пробуття з півдня до Нью Йорку.

Схвалення зміни статуту Червоного Хреста

Торонто. — Міжнародна конференція Червоного Хреста, при спротиві російського блоку, схвалила впровадити зміни в статут цієї організації. За зміну було подано 70 голосів — проти 17. Одночасно це означає затримання значення й функцій Міжнародного Комітету Червоного Хреста, проти чого виступили делегати прокомуністичних країн. Своїми давно вже обвинучували цей Комітет, що складається з швейцарських громадян, як знаряддя політики західного блоку. Цей бо Комітет не узгодив обвинувань в бактеріологічній війні, що їх висували й висувають червоні проти військ ОН в Кореї. Не обмежившись агітацією

Табір пластових новачок в „Союзі“

Минулої неділі в новацькому пластовому таборі в „Союзі“ біля Кергонскон наступила зміна: вісім десятків новачок, „отроків“ та „жовто-дзюбів“, що перебували в таборі від початку липня, звільнили місце для такої ж кількості новачок-дівочат. Засмалені сонцем і вітром новачки відіхали хто куди: одні продовжували вакації „приватно“, інші до задушливих великоміських домі, а дехто скористав з вільного місця в таборі та залишився в „Союзі“ ще на один місяць. — Хлоп'ячий табір закінчився формально в п'ятницю 1-го серпня відповідними урочистостями та авансами новачок в пластовій гієрархії після попередніх іспитів, проб і т. п. Дівочий табір відкрито в суботу й започатковано його — як це пластуни завжди роблять — молитвою. Уже пізно увечері в таборі з'явився невтомний духовний опікун Пласту Веч. о. д-р Побігунка та відправив молебень і виголосив відповідну проповідь, а чергового дня, в неділю, відправлено полону Службу Богу. — До дівочого табору зголосилося всіх 64 дівчинки, переважно зі штатів Нью Йорк і Нью Джерсі, і з тиж з Пенсильванії й навіть з Меріленду. Крім дівчат, в таборі, в окремому будинку, залишилося, що 25 новачок-хлопців. Командантом дівочого табору, подібно як і

Президент Рі на першому місці в корейських виборах

Пусан, Корея. — З дотеперішніх виборчих дослідів виходить, що бувший президент Кореї, 77-річний Рі, здобув найбільше число голосів і є всі дані на те, що його виберуть першим виборним президентом Кореї при допомозі загального голосування. За становище віцепрезидента змагаються два кандидати: прихильник бувшого президента Рі, Гам Тай Янг, і його противник, бувший прем'єр Лі Бум Сук. Цей останній поки що має перевагу в міських округах, а сільські округи голосували за Гамом, бо поліція похизувала передвиборчі ого-

Жінки здобувають права в Єгипті

Каїро, Єгипет. — Пані Дорія Шафік здобула перемогу для жінок, коли генерал маїор Мохаммед Нагіб, начальник командант єгипетських військових сил, заявив їй, що він годиться на організацію жіночого батальйону на рівні прав з чоловіками. Пані Шафік скінчила філософію на Сорбоні в Парижі і мину-

ЗДА організують допомогу китайським Діпі

Ганг-Конг. — Тут американці зорганізували комітет, який має опікуватися допомогою китайським „переміщеним особам“, які повтікали з комуністичного Китаю. Всіх утікачів нараховують уже коло 20,000 і вони важко прагнуть за 26 центів денно, щоб прожити в тому перелюдненому місті. Допомогу організують Гарольд Л. Орам і республіканський конгресмен д-р Волтер Г. Джадд з Міннесоти. Комітет має назву „Допомога втікачам китайської націоналістичної армії“.

Лютеранський з'їзд проти комуністів

Берлін. — У Східному Берліні відбувся триденний з'їзд Лютеранської Церкви, на якому були представники ЗДА, Швеції, Західної Німеччини і 1,000 лютеранських провідників із Східної Німеччини. Френклін Фрай з Нью Йорку промовляв до 3,000 товали, Марієнкірхе в Східному Берліні та заявив, що протестан-

Король Гакон святкує 80 народини

Осло, Норвегія. — Хоч падав сильний дощ, то 80-літній норвезький король Гакон святкував свої 80 річні народини перед 250,000 товою, яка заповнила всі вулиці столиці та гарячо вітала свого монарха, який їхав у відкритому авті, одягнений у адміральський однострій. Він володіє над Норвегією 47 років.

Це є новий математичний робот „Рейдак“, якого вживатиме армія для керування стрілами. На світлі бачимо операторку. Виготовлення машини коштує 2,000,000 доларів.

НА РАДІ ПАЦИФІКУ ОБГОВОРЕНО ПЛЯНИ НОВИХ СОВЕТСЬКИХ АГРЕСІЙ

Гонолулу. — Не тільки оборона Пасифіку перед есентуальною советською агресією, але також оборона усього вільного світу була предметом поведілкових нарад міністрів закордонних справ: Злучених Держав, Австралії та Нової Зеландії. Це були наради приятелів, про захист перед „советським імперіалізмом“. Не зважаючи на червону небезпеку, Австралія ще домагалася безпеки на випадок відродження японського милітаризму. Наради відбувалися рано й поспішно в присутності таких міністрів закордонних справ: Дін Ачесон, ЗДА, Річард Дж. Кейсі, Австралія, та Т. Кліфтон Веб, Нова Зеландія. Учасниками наради були теж і численні військові та політичні знавці з усіх трьох країн. Наради були підготовлені трьома секретарями, чи радше міністрами, що є членами Пасифічної Ради, згідно з ухвалою згаданих трьох країн у Сан Франциско, в вересні минулого року. Ці секретарі виконують властиву роботу і діють ввесь час, а міністри закордонних справ ЗДА, Австралії та Нової Зеландії сходяться тільки раз в рік, кожний раз в іншому місці, який таке буде вказане. Секретарями є найвищі урядовці міністерств закордонних справ. Ними є: Дейвід Брус, підсекретар штату ЗДА, сер Персі С. Спенглер, австралійський амбасадор до Вашингтону, та Леслі К. Монро, амбасадор Нової Зеландії до Вашингтону. В першу чергу обговорено положення в Кореї та Південно-східній Азії, а потім передано всі інші частини світу, що є тепер загрожені з боку Москви. Оборону Пасифіку вклучено одночасно в глобальну оборону перед новим советським нападом. Учасники наради обговорювали загрозу, але поки що не запали ніякі рішення. До цього ще треба додати, що австралійського прем'єра Мензіса запитав член Партії Праці, чи у взаємні договори оборони ЗДА, Австралії та Зеландії нема таємних клявзул. Прем'єр відповів, що їх нема, а існує тільки те, що є в проголошених договорах.

ЗДА збили 4 МІГ-и, а 6 пошкодили

Сеул, Корея. — Союзна команда в Кореї остерегла 78 корейських міст, щоб їх не напали хороніах перед літунськими атаками, бо ці міста будуть бомбардувати. Мабуть у зв'язку з цією осторожною союзників „Ду на вас!“ — советські літаки типу МІГ вперше знову відзначилися збиттями майже до 38 рівнобіжників, щоб перешкодити в налеті американських бомбовиків. В повітрі відбулися п'ять літунських зустрічей, в яких американські літаки типу Себр і Ф-84 Тавндер збили 4 советські МІГ-и, а шість пошкодили. Комуністичні літаки були „дуже агресивні“, та проте вони не могли встояти в битвах з американськими літаками. П'ята Літунська Група повідомляла населення Північної Кореї про те, які місцевості будуть бомбардувані. Це повідомлення через Радіостанцію в Сеулі звучало так: „Ми перериваємо передачу, що остерегти мешанців міста... що вони будуть бомбардувані. Бомбовики Об'єднаних Націй припинять своє постачання, промислові об'єкти і військові цілі. Залишайте місто! Втікайте до схороніщ! Втікайте з загрозою територі! Об'єднані Нації хочуть урятувати ваше життя! Бомбовики ОН хочуть знищити ваші комуністичні матеріали. Не дайте знищити себе. Втікайте!“ Крім цього з літаків скинули мільйони листочок з подібного остерого для населення загрози. Цей сміливий і лицарський крок командування ОН досі не викликав жодного відгуку з комуністичного боку. Раніше червоні зазавто протестували проти бомбардування електричних споруд над річкою Ялю, твердячи, що ці споруди правополовні для „миролюбного“ населення. Тепер комуністичне радіо мовчить.

Японія просить допомоги ЗДА для свого промислу

Нью Йорк, Н. Й. — Японський промисловець Шіге Кавата, президент Ніппонської Сталевої Компанії, був гостем на обіді, що його влаштували в його честь у Клубі банкірів на Бродвею. На цьому прийнятті були визначні американські й японські гості з фінансових і політичних кіл. Господарями прийняття були пані і пані Робінсон, що займає високе становище в Японії під час американської окупації цієї країни. Кавата заявив, що тісна співпраця ЗДА і Японії кінцево потрібна для повної відбудови японського промислу. Пані Робінсон підкреслила, що Кавата прибув до країни приятелів Японії. Інші промови зазначували, що відносини між ЗДА і Японією мусять базуватися на обоюдному пошані і здібності обох націй „дисциплінувати“ в взаємних відношеннях.

ТЕКСТ ПЕРЕМІР'Я ГОТОВИЙ, А ВІЙНА ТРИВАЄ ДАЛІ

Токіо. — Комісія, яка складалася з штабових офіцерів, які мали скласти текст перемір'я, покинула свою працю. Отже вкінці досягнуто згоду щодо змісту перемір'я в Кореї. Офіцери ще радили 44 мити, а потім розійшлися з нічим, бо виявляється, що є умова в справі перемір'я, але нема припинення воєнних дій. Навпаки, воєнна акція стає щораз сильнішою, як мач на думці бомбардування ворожих позицій в бою літунів Об'єднаних Націй. Найближча пленарна сесія в справі перемір'я відбудеться в понеділок. Та є слаба надія, щоб вона довела до компромісу. — Об'єднані Нації стоять при-

Стівенсон почне свою кампанію з Нью Йорку

Спрінгфілд, Іл. — Губ. Адлей Е. Стівенсон, кандидат на президента від Демократичної партії, почне формально свою передвиборчу кампанію в Нью Йорку 27 серпня. До цього трапляється йому нагода, бо саме тоді відбуватиметься Красна Конвенція Американського Леґіону в найбільшій ньюйоркській залі Медисон Сквер Гарден. Не буде його першої великої промови, як часу Крізової Демократичної Конвенції в Шікаго. Того са-

Президент повернувся до Вашингтону

Вашингтон. — Президент Труман повернувся своїм літаком до Вашингтону з свого дому в Індепенденс, де він віддав свій голос у праворах штату Міссурі. Зустрінувши президента збиралися члени кабінету та його оточення. Президент був у добрім на-

Белла Додд покинула комунізм, стала католичкою

Нью Йорк. — Д-р Белла Додд, колишня учителька політичної економії в Гонтер Каледж, а потім одна з провідних Комуністичних діячок, — покинула комуністичну партію й перейшла до Католицької Церкви ще 3 квітня, як це проголошено офіційно тепер. Розчарована комуністичними інтригами й брехливістю, недавня ідейна комуністка перемістила в часописках свої переживання й виявила спонуки, які привели її покинути цю міжнародну організацію. Вона каже, що її очі відкрилися негайно після того, як її прийняли до Комуністичної партії і виявили „таку дійсність“, якої вона ніколи не сподівалася. Вона каже, що кому-

ПРОВІДНІ КОМУНІСТИ В КАЛІФОРНІ ПРИЗНАНІ ВИНУВАТИМИ

Лос Анджелес. — Усі чотирнадцять комуністичних провідників, що були поставлені під федеральний суд, як обвинувачені в змові насильно зчинення американського уряду, признали судейського уряду винними і дистанув в повний кару від судді Матеса, який провадив розправу. Розправа тривала шість місяців і була найдовшою з усіх, які провадили в Каліфорнії. Судейська лава, складена з вісьмох жінок і чотирьох чоловіків, нараджувалася п'ять днів, поки видала своє рішення. Оборонець підсудних, Александер Шулбан, промовляючи до судейської лави, сказав, що „жидна американська судейська лава в

СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except holidays by the
Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City,
N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section
1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
В Джерсі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$12.00	One year	\$12.00
На пів року	\$6.50	Six months	\$6.50
На три місяці	\$3.50	Three months	\$3.50
Число з понеділка (з англійською частинкою):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language suppl.)	
На рік	\$3.00	One year	\$3.00
На пів року	\$2.00	Six months	\$2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Нові джерела атомової сили

З провінції Саскачеван, у Канаді, наспіли вісті, що там десятки людей оголосили свої претензії до уряду, щоб признати їм право до експлуатації мінералів, потрібного до виробу атомової зброї. Цей мінерал, уран, став найбільш пошукуваним, а з цим і дорожчим матеріалом для оборонних цілей тих країн, що продукують атомову зброю. У Канаді, на підставі домінуючого закону, кожен, що відкрив нові мінеральні поклади, зголошує до уряду свою претензію («клейм») до них, залучаючи до зголошення малу й докази, що він відкрив нові багатства. Після перевірки, уряд дає знахідникові дозвіл на експлуатацію, яка не раз приносить великі багатства його власникові.

Вістки про новонайдені поклади урану в Канаді подано негайно після появи двадцятиго піврічного звіту Комісії Атомової Енергії Злучених Держав, зладженого для Конгресу. У тому звіті згадано, що ЗДА забезпечили для себе поставання урану з двох чужинних країн, а саме Африки й Австралії в додатку до нових покладів у Канаді й американських стеях. Про нові джерела у ЗДА сказано тільки загальною, не згадуючи місця їхнього положення мабуть тому, що вони ще не готові до експлуатації. З уваги, що поклади урану належать до різних країн, три держави заключили між собою угоду в грудні 1950 р. щодо поставання цього матеріалу для Злучених Держав. Вже після підписання договору стало відомо, що Австралія відкрила далішні поклади урану, які належать до найбагатших у світі.

Проголошення таких вістей це свого роду стратегія те-

ками на адресу давно померлого Гітлера, можна бути важливими. Але в розгар війни ці теперішні «діячі» і «герої» не спроможні жодним кроком заманіфестувати свої солідарності в обороні тих гасел, які викликають сьогодні і, якщо здобувалися на антинацистський спротив, то тільки в рядях більшовицької партизанки.

Який характер носила ця боротьба, і які вона давала наслідки — до цього повернемося трохи пізніше.

Фактом є, що підсовєтська Україна в перших тижнях німецько-совєтського конфлікту покладала деякі надії на німців за збройною засадою: ворогом ворога мусить бути мій приятель. Цих надій німці дипломатично не відбирали, а навпаки, навіть давали якісь неізраїлі обіцянки. З метою прихвилення симпатій українського населення німці вислали в Україну відомого професора-славіста з Геттінгенського університету Ганса Коха, знавця і прихильника української справи. Професор Кох відвідав українські міста, скликав українські віча і, хоч непевно і неясно, але обіцяв Україні нове майбутнє.

В ці перші тижні війни Україна раптом ожила: творилися українські уряди, відкривалися українські школи, і в повітрі майли українські прапори. Але радість не тривала довго...

Першим ударом по тих ілюзіях була протизбрівська акція, яку німці почали переводити нібито «в інтересам самого місцевого населення» на новоокупованих теренах. Несамовитий розмір цієї трагедії відразу розкрив українцям очі на нового окупанта, оскільки вони вже з досвіду знали, що означає влада, яка нищить масово, байдуже, чи за принципом мастковим, класовим, політичним чи національним. Якби не були українсько-жидівські взаємини, але фактом є, що вся Україна масово перенесла свої симпатії на користь винищеної нації, тим більше, що відповідна версія, складена з представників усіх національностей, втілювала, а залишилися тільки незначні труднощі і вороги більшовизму. Сотні українських родин поплали майном і життям за переховування жидів, за сприяння їм в утечі, за видачу фальшивих документів. Не минало дня, щоб в обороні жидів не приходили до Гестапо різні делегації з поруками. Але це не помагало, і тільки у виїмкових випадках мало успіх. Так, наприклад, село Бистрий Бердичівського району, наражаючи себе на небезпеку, укривав завідувача млина — вихрищеного жидівця і так довго оббивав пороги Гестапо, поки не домогався гарантії життя для свого старого односельця.

На заводі «Прогрес» півтора року працювало 5 жидів, яких, коли по них приїжджала жандармерія, порозу передувало, і вони ховалися. І хоч робітників знали їхню кривду, однак ніхто їх не зрадив, дарма, що гестапівці перевертали цілий завод і ролі браверів в управлінні. Цим нещасним напевне вдалося б переховатися і до кінця війни, коли б вони не задурили тікати. Але були злов-

Відірвалися „креси“ від Польщі...

Часом являються цікаві устійнення і в польській еміграційній пресі!

В лондонському, андерсінському «Ожел Вали», число 29 (524) з 19 липня ц. р. Фердинанд Гетель містять статтю п. н. «Нова структура польської інтелігенції».

Автор стверджує: «Дотеперішня польська шляхотська культура є присуджена на загибання! Але автор не вірить в ту загибання польської шляхотської культури, бо наже зараз тани даліше: Нема ніяких переконуючих доказів до примушення, наче би роль польської шляхотської культури була скінчена-тимбиш, що амбіційно, бистро і здрібностями вона перевищала інші верстви польського народу».

Але — каже п. Гетель — зайшли основні зміни у внутрішній структурі польської інтелігенції. Та інтелігенція постанала була в 19-ому столітті. Шляхотська кадра доповнилася мішанством німецького походження і жидів. Відомі такі поляки німецького походження, як: Лелевель, Траугот, Гротгер, Брандт, Ленд, Темасер, даше: Поль, Кольберг, Глогер, Лінде, Естрайхер. Вони вложили поважний вклад у польську видавництва, книгарні і друкарні.

Тепер збагачування польської культури німецьким чинником урвалося! Це є зубожіння кадр польської інтелігенції.

ке місто, як Бердичів, то в ньому в мініятурі яскраво відбилася ціла німецька політика супроти України, як також і ролі росіян у час німецької окупації. Головою Миської Управи німці призначили безпробитного п'яничу, грубіяна і спекулянта Радера. Його заступником і секретарем — Шмідта. В цих людях, окрім німецьких прізвищ, дуже поверхового знання німецької мови та лаєвого она на німецькій мові, не було нічого німецького. Офіційно вважалося, «фольксдойчани» і Родер і Шмідт були звичайними росіянами, опиралися на місцевих москалів і навіть між собою говорили тільки російською мовою. Тому і не дивно, що решта місць міського управління було обсаджено москалями і все внутрішнє діловодство велося російською мовою, а зовнішнє — німецькою. Трійку Родер-Шмідт доповнював в особі шефа господарського відділу уродженець центральної Росії Тимошнін. А всі вони разом нещадно грабували безгосподарські жидівські мешкання і звозили вантажними автамі все, що було найціннішого, до своїх домі.

У Відділі Реєстрації Цивільного Стану, головою котрого була жінка секретаря Шмідта, по-українськи говорила тільки одна свіжоприбула буковинка. Решта, за прикладами шефові, говорили і писали тільки по-російськи.

(Закінчення на стор. 3)

НЕЗАЛЕЖНА НІМЕЧЧИНА

В тій самій газеті (Нью-Йорк Таймс), в якій не так ще давно можна було читати про плани б. секретаря скарбу Моргентава мол. в справі поділу Німеччини на малі країни та переміну їх з промислових на хліборобські, пишуть тепер про «неминучість» притягнення Німеччини до демократичного фронту вілних держав. Одночасно стверджується, що прийде час, коли Німеччина знову буде об'єднана, хоч наразі мова тільки про Західню Німеччину.

Справа ця стала актуальною з цього боку, що Велика Британія та Злучені Держави вже ратифікували законним способом мир з Німеччиною. Підписуючи мировий договір президент Труман заявив: «Цей договір, який Німеччина повертається до рідні нації». Дехто може дивуватися, як це сталося, що демократичні потуги так скоро забули за великі гріхи Німеччини, з якою були змушені вести дві останні світові війни і тепер з нею братаються та помагати на всі лади стати їй на ноги. Та не тільки це, вони помагати їй ще й зброїтись, не зважаючи на те лихо, якого накоїв світові німецькі милітаризм.

Можна сміло твердити, що все це не діялось би в такому скорому темпі, якби не страх перед московським імперіалізмом. Без Німеччини, як виявляється, годі демократіям поставити сильний протисовєтський оборонний мур. Західня Німеччина, яка незабаром стане незалежною і суверенною, маючи біля 50 мільйонів мешканців та великі земельні багатства, з силою, з якою треба рахуватись вже тепер, хоч вона ще не об'єднана з Східною Німеччиною, яка є під кремлівською контролею. Демократії надіються, що згодом ціла Німеччина, як західня, так і східня, буде в їхньому таборі.

З цього не виходить, що демократії цілком наважились не знають нічого про пруський дух, який ще давні впливові серед німецьких мас, чи про нео-нацизм, що проявляє пораз більшу активність. Це вони знають, але переконані, що демократичні провідники, які тепер мають голос у Західній Німеччині, такі справжні демократи, та що за ними піде німецький нарід, коли настане рішальний момент.

Одне певне, що Москва буде далі спиняти визнання незалежної Західньої Німеччини, як і її об'єднання з Східною Німеччиною на підставі вільних виборів, бож ясне, що в такому випадку Кремль програє би. Східня Німеччина з'єдналася б з Західною, щоб позбутись совєтської окупації, якби тільки мала до цього нагоду. Московській пропаганді помагати те, що соціалісти, як в Західній Німеччині, так і в Англії, є проти закінчення миру з суверенною Західною Німеччиною. Вони є за мир з об'єднаною, а не поділеною Німеччиною. Вони натискають на Велику Чайрку, щоб зійшлася і погодилася щодо об'єднання і демократичних виборів в цілій Німеччині, кажучи, що Сталін на це погодиться.

Як можна сподіватись, також і Франція глядить кривим оком на Німеччину, яка так скоро приходить до сили і значення у міжнародній політиці. Вона має навіть виправдання на таке побоювання. Проте не буде й для неї іншого виходу, як ратифікувати мир з Західною Німеччиною в такий самий спосіб та з тих самих причин, як це сталося у Злучених Державах і Великій Британії.

Німеччина користася з міжнародної кон'юнктури, в сучасну пору для неї дуже прихильної. Америка та Британія, хоч дівчі побіли Німеччину, переконують, на нашу думку, теперішню силу Німеччини. З цього знов шкода для тих народів, які довго терпіли як через російську, так і німецьку агресивність, і повинні бути нині у демократії на першому місці, коли мова про боротьбу з Кремлем.

Російська меншина і німецька окупація України

... та товпалась, щоб
Гто ближче стати:
Можє вдарять?
Або дулю звольте дати?
Хоч маленьку, хоч півдулу
Аби тільки під саму
[пшук]...
Т. Шевченко

Є в світі одиниці і цілі нації, які визнають тільки дві форми суспільних взаємин: зверхництва і підлеглості. Вони звичайно є страшиками тираними супроти слабших, але однією з них є кожна хвилина перетворитися в безпринципового раба, коли натрапляють на сильніших, і органічно неспроможні стати до боротьби там, де являється цілі боротьби не є зарані і очевидно для них успішним. Поняття людської і національної гідності, як і підстав політичної рівноправності з для них цілком чужі і незрозумілі. І тому такі люди і такі народи попадають постійно в крайності або дуже хоч займають позицію услуж-

ництва перед сильнішими за кошт слабших. Ці особливості вдачі виступають в умовах паразитного існування, або під впливом довшого поневолення, що калічить слабі натури.

Коли за приклад взяти Росію, як нарід, то на ній це правило підтверджується цілком і повно. Живучи впродовж цілих століть це за часів династії Романових, чи, вірніше Голштин-Готторнів, коштом десятків поневолених народів, росіяни і за більше-визму залишилися тими самими паразитами в новітній тормі народів, обсаджуючи всі керівні державні пости всіх «союзних Республік». Ті самі тенденції з більшим чи меншим успіхом проявлялись москалів в часи німецької окупації, на цей раз впадши з ролі зверхників до ролі лоялів.

Звичайно, тепер, забравшись за тридев'ять земель, за високі гори і за глибокі води, можна героїчно махати кула-

А. Драган УКРАЇНСКА РЕВОЛЮЦІЙНО-ВИЗВОЛЬНА БОРОТЬБА НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

(Доповідь на П'ятому Конгресі Американських Українців)
(3)

В боротьбі проти колективізації переведено повстанцями протиколгоспні акції в місцях: січні, лютий і березні, в с. Чолганах на яких розповсюджено 500 шт. закликів протиколгоспних і 100 шт. листівок. В поближких селах того куша, в той час розповсюджено 20-30 закликів на кожне село.

2. Найяскравіші факти активної боротьби населення проти окупанта:

В час організування колгоспу в с. Чолганах населення само палило будинки, в яких більшовики пиливали примішувати колгосп та колгоспний реманент. Напр., дня 14 лютого нічю спалено будинки господарів Синишин Олени, яку більшовики вивезли на Сибір, а в її будинках хотили закладати колгосп.

Дня 21 лютого спалено будинки Синишин Рузи, яку більшовики вигнали з хати хотили взяти на приміщення колгоспу.

Дня 23 лютого знову спалили фільваркові будинки, з яких більшовики понаганяли селян, що там мешкали і звозили там сільсько-господарський реманент для колгоспу.

Дня 4 лютого при вивозі в с. Чолганах господар Геріло Федьо (бувний голова с/ради) вибіраючись на Сибір, запалив свою хату, яку більшовики ледве погасили. Помимо того, жінка господаря залишила вогонь в коморі, через що другого дня хата знов загорілася.

Дня 11 березня в с. Церківна ввечерю селяни самочинно

залижили міну коло с/ради де мали проводити вибори. Вибухом міни більшовики, що зганяли селян до виборів, так були перестрашені, що залишили селян та через цілу ніч були у тривозі та тримали стійки довкола с/ради.

В наших руках такі самі або подібні автентичні звіти з районоів Відрічного, Долинського, Журавельського, Дрогобицького та інших.

Хтось міг би закинути, що це відноситься тільки до Західної України і тому дозволяю навести Вам ще інший приклад, поставлений мені до розпорядження з тих самих джерел:

Добрий день шаховна В..... З паликом прийнято в с. Росітислав, і Володимир! В... ми сьогодні від тебе дістали листа, за котрого тобі дуже вдячні, і разом спішимо дати відповідь!

Писати багато не приходить, так як тобі відомо за все, тому, що ти не давно відікав і тобі відомі наші обставини. Правда того тижня до нас приїжджали органи МВД і МГБ і йшло слідство за той хліб, що спалений, заарештували голову колгоспу, що чорт з ним за такими людьми

як він не треба жаліти. На ті листи, що ми посилали, ти вже дістали відповідь, при чому, студенти, виявили своє задоволення, і навіть просять, щоб їм це пересилати, хоч я добре знав, що ти з ним кілька років зустрічався, не адрес не ринівши дати, і тільки хотчу по твоєму дозволу!

Більше такого особливого немаю писати і на цій закінчу. Важко тобі всім найкращого. До скорої зустрічі. Нижче подас невеличкий і нескладний віршик, який я сьогодні в роботі у заводі думаю.

Лютє кат по Україні,
По всій широкій стороні,
Лютє кат, бо скоро згине,
З лица Вкраїнської Землі!
Та будь ти проклятий
Лютій кате,
Тяжкі прокльони переноси,
Та ти ж дивись, Вкраїно!
(плаче!)

Бо даліше мучитись
(не мож...)

Не думайти проклятий кате
Що ми не знаємо про те,
Що ти не будеш панувати,
Ми добре знаємо про все.
І ще ми знаєм лютій кате
За що так тяжко
(мучиш нас,

тебе написати лист (він в Одесі в університеті вже на другому курсі), напиши чи можна дати тому, що Росітислав хотів дати, не я зупинив, бо не знав, як поступити, хоч я добре знав, що ти з ним кілька років зустрічався, не адрес не ринівши дати, і тільки хотчу по твоєму дозволу!

Більше такого особливого немаю писати і на цій закінчу. Важко тобі всім найкращого. До скорої зустрічі. Нижче подас невеличкий і нескладний віршик, який я сьогодні в роботі у заводі думаю.

Лютє кат по Україні,
По всій широкій стороні,
Лютє кат, бо скоро згине,
З лица Вкраїнської Землі!
Та будь ти проклятий
Лютій кате,
Тяжкі прокльони переноси,
Та ти ж дивись, Вкраїно!
(плаче!)

Бо даліше мучитись
(не мож...)

Не думайти проклятий кате
Що ми не знаємо про те,
Що ти не будеш панувати,
Ми добре знаємо про все.
І ще ми знаєм лютій кате
За що так тяжко
(мучиш нас,

наділ, ця мати всіх страждуючих. Вони держаться кріпко, тільки все по новині зі світу питають. Хотіла б бодай догадатись, чи Ангел вілних гострий меч, бо кажуть, що як ні, то без надії не довго вже можна буде видержати. Тепер вони страждають без міри; все їм позиційні, і припаси одягу і поживи. Вони переносять з місця на місце, щоб тій проклятій переконаній бестії в руки не попали. Тепер зловили одного хлопця з М... Хлопець 20-літній, не мав, бідний, часу життя собі відібрати, живим зловили. То ж то мали відрізати диявола прокляті, як страшно його мучили, все в нім поїдибали, при 22 ступенях морозу босого на стацію вели, кров з уст йому лилася і ніхто ні міг йому навіть води подати. Це було страшне видощення! Знову ж передуроча Н... з Л. живцем їм попасив. Як жахливо ці червоні дияволи над ним знущалися. Руки і ноги йому поламали, розпеченим залізом припікали, нігті витягали, а біли, копали, голову поторопили, кров його залили і такі в руках катів умер. А як привезли його тіло до Л..., матері віддали, то во-

Кінець є сьогодні і жидівським впливом у польській культурі. Коли такі поляки жидівського походження, як Клячко, бар. Кроненберг, Гозен, Фельдман, Лесьміан, Тузім, Ашкеназі — чинили вічного ферменту і поступу — збагачували також польський дорібок в ділянці культури. Сьогодні є тільки 40-50,000 жидів в Польщі.

«Третій чинник, що дуже допомагав, — пише п. Гетель — були „креси“».

Був час, що «додругий» польський геній мав привади українське (п. Гетель все це вживас терміну „руські“) — білоруське, литовське чи адянгіське». «Честь польського генія наших часів — говорив Лідко Мальчєвський — врятував Виспільський. Всіх інших зродила Русь!».

«Між Польщею і „кресами“ та їхнім зчужолепінням населенням нема, що правда, подій так трагічних, як ті, що заважали на польських взаєминах з німцями і з жидями. Але є кордонна лінія, проведена через наші землі: вона ділить „креси“ від Польщі з герметичністю, якої ніяк не пробити! Може бути, що застелення під час війни не усеунали з „кресів“ всіх живучих там поляків і польсько-українських та польсько-литовських жителів. Може бути, що і українське населення в литовське населення тяготи сьогодні до Польщі сильніше, як тяготіло перед війною. Але перегорода між „кресами“ і рештою Польщі є цілком, як ніколи не була, і нема надії, аби між „кресами“ і рештою Польщі настала якась виміна людей (так виміна вже давно була! — С. Я.), як довго буде тривати теперішній стан».

«Але навіть якщо Росія була змуслена швидко уступити з Польщі і з П. „кресів“, порожня, яку по собі залишить, вичистити з тих земель окрему проблему і багато води проллє в неї в Німані і в Дністрі, заки народяться намови і оманні пам'ятки там історична і політична атмосфера „Літва і Русь“, зв'язані з Польщею, як уже не спільними кордонами, так спільним розумінням історичного завдання».

П. Фердинанд Гетель не може вважатись жалю за „кресами“! Щодо процесу розвитку польської інтелігенції, так він пише:

«Для польської інтелігенції це означає, що урвався доплив „кресових“ інспірацій продовж кількох поколінь. Нема при тім чим потішатися, що „Львів" і „Вільно" (це якісь недовибки польського населення Львова і Вильна) поселилися збитими групами на Поморі чи на Західних Землях, спасаючи в той спосіб „кресову" Польщу і все, що з нею в'яється! Це мала — стільки саме варта, що й надії наче „креси" і їхній дух збережуться на вигинах».

Як бачимо, автор має деякі виразні думки, відповідаючі правді і дійсності!

Він тільки не може вибузти з мрій про „креси" і ті добрі, давні часи для польської шляхотської інтелігенції, коли ще вона могла дихати і жити якраз з тих „кресів"!

Та — „кресів" вже ніколи — до Польщі не вернутись, а тим менше вже не стануть культурним — потісом для польської шляхотської інтелігенції!

Зрештою, вже і самий автор ось так говорить про майбутнє польської нової інтелігенції: «Від нової польської інтелігенції не можна багато надіятися! Ідемо в час худих років, в роки, в яких перетривати б і зберегти саму вже біологічну субстанцію національного життя».

«Ожел Вали» зазначає, що не з усіма поглядами автора, годиться і тому й відкриває дискусію над згаданими проблемами!

Савен Яворівський

(Закінчення буде).

Волод. Гірман. (Канада)

НАШЕ МИНУЛЕ І НАШЕ ТЕПЕРІШНЄ

(3)

Економічна криза та її наслідки

В 1930 році було закрито імміграцію до Канади. Могли приїждати лише діти до батьків або жінки до чоловіків, якщо вони донавали імміграційні урядові документи, що мають матеріальні спроможності їх тут утримувати. Ніхто інший не міг приїждати. Причиною для цього була економічна криза, яка започаткувалась у 1928 році та протрималась аж до 1939 року. Та страшна криза й позбавила праці сотні тисяч робітників у Канаді, а мільйони в Америці. Найбільш дошкульно відчувала її друга імміграція. Бо першими робітниками, які були звільнені від праці, були ті, що пізніше приїхали до Канади.

Для давніх та криза не була таким приголомшуючим ударом, як була вона для нових іммігрантів. Більшість з них, «даніх» мали вже свої хати й трохи грошей у банках, які на певний час могли забезпечити прожиток для них та їх родин. Нові іммігранти цього не мали, бо не були в них часу заготовити грошей у Канаді. Тисячами блукали вони голі по вулицях канадських міст, а на нічліг зазнали знову ж голодні до порожніх товарних вагонів, які стояли по станціях. Не один раз бувало і так, що ввечері були вони в одному місті, а ранком опинялись у другому, на кілька сотень миль віддаленому.

Незавидну долю тих людей, почали використовувати більшовицькі організації. Робили вони це все по «самаритянському» звичаю. Приймали тих бездомників до своїх домів, в яких давали їм можливість не тільки переночувати, але також і їсти кусок хліба з супом та випити горлянку теплого чаю. Пішли хліба, зупи і чаю приходило до тих «голомудних жолудів», «безробітних політруків». Гусо-то часто бувало й так, що на ньому була півправа одяга, брудні й півправа черевиків. Виходив так, як актор на сцену, і в перші дні. Ніхто з його глядачів і слухачів не критикував, а навпаки, всі були «а долоні» й кричали: «правда! правда!!! Комуністичні політруки починали свої акторські промови до безробітних від порожніх жолудів і кінчили їх ними. Хто голодував, той напевно повірить, що такі слова припадали до серця голодним безробітним та ще й тоді, коли ними ніхто не хоче зацікавитись у найгірше їхню скрутку годину.

Отже тим голодним й бездомним людям треба було в початках комуся не тільки зацікавитись, але також чимось вирвати їх із обіймів більшовицьких політруків. Одиничні не могли зареєструвати цього лютого. Допомога могла прийти лише від організації. Так воно й сталося, що першими ширими та дійсними опікунами для них стали ті нові організації, які була організувала друга імміграція. Ніхто інший лиш вони, пісали своїх членів до тих більшовицьких домів,

В НАРРОВСБУРГСЬКОМУ ЛІСІ — НА ПОЛЯНІ

„Гей-гу, гей-га, таке то в нас життя... лунала три тижні юнацька пісня лісами на фармі оо. Василіан в Нарровсбургу. Лунала вона, як й інші українські пісні нечувати в тих околицях, з гудом юнацько-пластунів, що відбували тут свій вишкільний табір від 28 червня до 20 липня ц. р.

Ще так недавно гомін отієї пісні плавав серед альпійських гір у вишкільних пластових таборах Міттенвальду, Берхтсгадену та інших місцевостях скитальщини. І відгомін гудівся по лісах і горах чужих країн, бо рідні картини не можуть прийняти своєї пластової братства.

Вишкільний табір перейшло 10 юнаків з пластових осередків: Нью Йорк, Ньюарк, Джерсі Сіті, Філадельфія. Сміх і радість відбивалась на личках юнаків, що покинули на короткий час задимлені і димні міста — та знайшли в лісах товаришів знайомих і невідомих устрій Пенсильванії. Ті безжурні хвилини полу-

чені були з твердою пластовою заправою, за яку вже подбали командири табору пл. сев. Войдунік і бундучний ст. пл. Ференцевич. Та труд і невигоди забувало молоде юнацтво як тільки знайшлося на водах озера мальовничого положеного серед плакутих берез. Поплавання, пошуків, вивчення — треба було спити до табору — де чекав вже смачний — о куди смачніший як вдома — обід — приготований п. Тершаневцем. А по обіднім дозвіллі йшла думка пожива — історичні гуртки, що їх переводив проф. М. Заклинський. А щоб пластова пісня не була кушлява про це вже дбав проф. Ігор Сомевський.

І так день за днем кріпшало на сонці і вітрі тіло — збагачувалась юнацька душа.

А у вечір, коли погасло світло дня і тільки зорі мерехтіли, на поляні коло шатер горіла ватра. Довкола неї подавалися за руки, юнаки відтворювали містерію пластової ночі. Лілася пісня:

„Сірили у сумерку пісноті шатра, застиг мов у чорному бездні дусі ле...

Гарна настрояла пісня, що її склали вже на скитальщині в 1947 р. Ю Старосельський і Ю. Пасечний оба члени Кулені фарми лише тому, що на їх збіжних запасах не було ніде заготовити. Було так, що держава платила їм невеличку суму грошей від кожного акра землі, щоб вони не сіяли своїх просторих ланів збіжжям лише тому, що всі збіжжів елеватори були вже переповнені старим і на нове не було в них місця.

Це були роки, коли вся Західна Європа не потребувала канадської, американської чи аргентинської пшениці, бо їхні ціни були за високими до тих цін, за яку всі вони могли купити подостатком тої пшениці в комуністичній Союзній Росії. Так, то були роки, коли десятки мільйонів українців не тільки пухли але й умирли в Україні з голоду, а в пшеницю годувалась вся Західна Європа та Близький Схід.

Острів. А годувалась тому, що могли вони купити ту пшеницю за півдарию. Та не лише пшеницю купували вони від голодних людей, але також вугілля й антрацит із нашого Довжогого Басейну за півдарию тоді, коли вуглекопи того Басейну пухли також із голоду та холоду. Це були часи так званого „комуністичного доміпугу“, який із певним обчисленням сплинула була верхівка Союзної Росії для того, щоб викликати спершу економічну кризу по всьому капіталістичному світу, а відтак і політичну, які, за планом Комінтерну, мали довести до всевітньої революції, в якій, після їхньої перемоги, мала встати захопити владу в свої руки „диктатура пролетаріату“.

Такі спроби робили комуністи в Західній Європі, робили їх і в Канаді, організуючи „векрасний похід голодних на Оттаву“.

Та канадський українці не тільки витримали найгірший період загального і нашого лихоліття, але також і багато причинилися до відвернення правопорядку та припинили зріст комуністичних організацій, які в ті часи мали для цього найкращу нагоду. Шобільше, вони зложили сотні тисяч доларів на допомогу рідному краю на його визвольні змагання. Десятки тисяч доларів вони вислали на родові нашої Срібної Землі тоді, коли його сини та дочки змагалися в нерівних боях із ворогами за те, щоб Карпатська Україна стала незалежною державою. (Продовження буде)

БАДІЛЛЯ З КУКУРУДЗИ

Це те все, що залишилося фермерам на полі наслідком небувалої посухи. Світлина зроблена в Чатануга, Тенесі.

Величавий похорон генерала Сіневича

27. липня розійшлася блискавкою по Торонто сума вістка, що генерала Сіневича не стало між живими. Зразу зібрався провідницький ветеранський організацій під проводом Української Стрілецької Громади, якої Поніжний був почесним головою, щоб зробити потрібні заарядження. Ще того дня тіло генерала було перевезено до Авдіторії УНО, куди українське громадянство почало масово приходити, щоб йому віддати останній поклін. На труні були положені на національно-державних прапорах України і Канади всі відзначення генерала і шаблі. Біля труни, обставленої численними вінками і китицями стояла почесна сторожа, що складалась з членів Української Стрілецької Громади, Братства Карпатських Січовиків, Українського Відділу Канадського Легіону, Союзу Був. Українських Вояків і Станції УПА. Вся Торонтська англійська преса принес-

ла некрологи і портрети генерала. В п'ятницю від полудня генерала перевезено до Української Православної Церкви, де відправлено поминаху. В суботу, 2. серпня, вранці почалися тут похоронні Богослуження численного духовенства, які попередили Панахию в усіх торонтських церквах, а в Православній під проводом Архискепа Микхала.

В пів 11 год. вирушив величавий похоронний похід на цвинтар „Преспект“, який очолював духовенство з хоругвами і українські ветерани з національними прапорами, та біля двох соток вінців китиць. Вздох вулиць скупчувався народ різного національного походження, а поліція віддавала салют. До численної участі торонтського громадянства в похоронах, яка налічувало кілька тисяч, багато спричинилися англомовна торонтська щоденна преса, яка широко інформувала громадянство про генерала Сіневича і про самі похорони його тілних останків!

В похороні, який відбувався на кошти українського громадянства і ветеранських організацій під проводом Комітету Українців Канади (КУК), взяли участь, окрім торонтського громадянства, численні делегати, передусім відділи УСГ та УНО, з цілою східною Канади, а навіть делегат Визвольної Самопомічі з Вінніпегу п. Бабінець. УСГ численно заступлена під проводом В. Гуляйта, С. Тербуша і М. Коверка, Карпатська Січ під проводом д-ра С. Роскоха, П. Тимка і М. Цара, Легіон під пров. С. Павлука і Я. Погорьського, як теж представники Станції УПА, УСГ, СБВУ і УСС-ів. Над могилу промовили В. Гуляйт, ген. М. Садковський і А. Лазаревич.

Це був без сумніву найвільний український похорон, якого м. Торонто взагалі колись бачило. Заслугою і популярною в Канаді останню пошану всі українські громади, без розділу релігійного і партійного, чи територіального походження.

Хай героїчні і пошановані життя генерала Сіневича буде для всіх нас прикладом і догоровказом. А йому хай буде канадська земля пером до того дня, коли вільний український народ перевезе його до Пантеону Кисва, столиці Соборної і Суверенної Української Держави! М. Мигонич

Хроніка українського життя

Торонто, 16. 7. 1952. Україна — Ст. Емдіус 3:1 (2:1). В чергових змаганнях за першестство Національної Ліги — команда червоно-чорних перемогла в доволі переконуючому відношенні дружину шотландців, яка займала під попу четверте місце в таблиці. Червоно-чорним осталося до розіграша ще четверо змагань (Поліак, Скоттін, Олімпія і Кенедієнс), з яких, дивлячись навіть дуже песимістично, винесуть принайменше 4 очки, що з сьогоднішнім капіталом 14 очок дасть в сумі 18, а тимчасом заповнення участі в розграх „плей оф“ Велику частину заслуги в осягненні цієї перемоги приписати треба парі Вртік — Маціна, яка була ініціатором усіх акцій нашого нападу. Вртік, стрілець усіх трох воріт, повторив свій гамільтонський „сет тринк“. Маціна на лівому крайнику виявився сильним підкріпленням для нападу України. Його цілім подачі і стріли на ворота, як теж продумані акції, були постійною загрозою для противника.

В НІМЕЧЧИНІ
Свято матері в Мюнхені
У неділю 6 липня старанням делегату ОУЖ було проведено в Мюнхені урочисте Свято Матері. З місцевією кою програмою під керівництвом своїх вихователів виступили діти мюнхенської суботньої школи та дитячого садку. Гарний виступ дітей суботньої школи та садочку, заснованих цюю декілька тижнів тому, стверджує освіти в праці тих виховних закладів, які завдяки добре поставленій педагогічній праці та вміло наладженному харчуванню дітей тішаються загальною великою увагою.

Ставлять членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співзасновниками тринадцяти мільйонного Союзового майна!

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ!
В СУБОТУ, 9. СЕРПНЯ 1952, — О ГОД. 6. ВЕЧ.
на гринці С. К. МІНЕРВА
в BELROSE, LONG ISLAND, N. Y.
відбудуться
ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ
(Товариські)
ЛІТОВСЬКІ С. К. — У. С. К. НЮ ЙОРК
(Нім. Ліга)
Доїзд до гринци: Independent Subway train E або F до останньої зуп., звідтам автобусом Q Nr. 3 до 222 St & Braddock Ave Вступ 75¢ Провід УСК-у

УКРАЇНСЬКА РАДІОПРОГРАМА

ПІД УПРАВЛЮ ПЕТРА МЕЛЬНИКА

В НЮ ЙОРКУ

— уряджус: —

В НЕДІЛЮ 10. СЕРПНЯ 1952 (SUNDAY, AUGUST 10, 1952)

2-ГУ ВЕЛИКУ МІЖСТЕЙТОВУ ЗУСТРІЧ (ФЕСТИН)

ЗУСТРІЧ ВІДБУДЕТЬСЯ В ПРЕКРАСНОМУ ПАРКУ „DANISH PICNIC GROVE“ — METUSCHEN, N. J., ТАМ ДЕ В МИНУЛОМУ РОЦІ БУВ ПІКНІК РАДІОПРОГРАМИ І ЗАДОРЄЙКОГО.

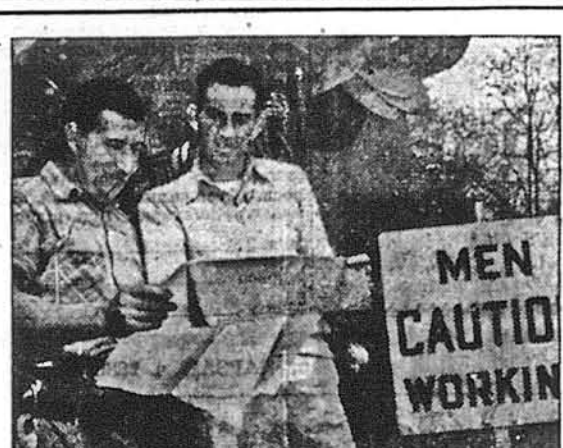
ПОЛЕВА СЛУЖБА БОЖА О ГОД. 10-ПІ РАНО.

В програмі: Відкриття Зустріччя піднесеним прапором. — Відвідування турирів з участю 4-х друзин, — народні танці балетної школи С. Сімчак з Carteret, N. J. — Багато інших несподіванок!

Після Програми забава з танцями до пізньої ночі при звуках всіма любленої оркестри Василя Босого.

Доїзд: З Ню Йорку: Автобусами від Церкви св. Юра (7-ма вул.) і від Церкви св. Володимира (14 вул.) від год. 9-12 в полудне. — Автоми: з Ню Йорку, через Holland Tunnel, Джерсі Сіті, Ньюарк, Route 25—1 аж до Metuchen, де будуть подані даліш вказівки по дорогах.

Запрошуємо всіх Вас Дорогі Радіослухачі взяти якнайшвидішу участь в цій зустрічі. Діловий Комітет.

GROWING PAINS

MEETING DEMAND for telephone service takes time. And when you consider that just since 1945, about 175,000 new homes and apartment units have been built in New Jersey, you can see why. Plans have had to be changed time and again, as growth exceeded expectations.

It takes time—and \$1,300,000 every week in new construction. For seven years we've added more than 2200 telephones a week. Yes, your Telephone Company is building fast to give a growing New Jersey more and better telephone service.

NEW JERSEY BELL TELEPHONE COMPANY

ВЖЕ ВИНШОВ З ДРУГУ І ПРОДАЄТЬСЯ Ч. 1. „ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ЗБІРНИК“

який видає Відділ Українська Академія Наук в ЗДА з метою дати громадянству образ теперішнього стану літератури, науки й мистецтва поза межами України.

Ціна \$2.00.
Замовлення просимо надсилати на адресу: „СВОБОДА“, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

УВАГА! — УНР. ЗАПОМОГОВЕ Т-ВО „ДНІСТЕР“

ВІДІЛІ 361 УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, оцією дорогою повідомляє своїх Шановних Членів і Члениць, як також українські Товариства та український Загал, що

ВИНАНІЯТО ДОМІВКУ

для господарсько-адміністративного життєвого самого Т-ва, збирання вкладок і т. д. Ремонт та декоративні спільно виконуються. Залі доносити обшарпані, в ній можна буде відбувати всілякі менші святкування, напр. хрестини, ім'янини, заучини, скромніші весілля як теж і товариські збори.

Місячні збори на відбудуться на 9. серпня ц. р., як звичайно, з огляду на те, що домівка що не підготована до ужитку, однак члени Т-ва вже можуть приносити вклади — кожної середи від 7-10 год. ввечері.

Замітка: Шероці, які закупляти шері на Український Народний Дім, а ще не одержали шерів, можуть відібрати їх в домівці „Дністер“.

УКРАЇНСЬКЕ ЗАПОМОГОВЕ Т-ВО „ДНІСТЕР“
119 AVENUE „A“, (1-ий поверх). — NEW YORK, N. Y.

Президентські вибори в ЗДА і Канада

Для нового поселення у Канаді навіть дивним може видаватися те велике зацікавлення канадійців президентськими виборами в ЗДА: мільйони канадійців читали уважно вісті й звіти про президентські й демократичні вибори, що відбува-

лися в Шікаго в липні ц. р.; інші — приглядалися перебігові виборів, користуючись телевізійними апаратами; сотні тисяч прислухувалися радіським звідомленням про хід виборів. Вони робили це тому, що в тому слідуванні за ходом виборів або знаходили небудену розвагу або були широким зацікавлені характером людини, якій буде призначено керувати — як це сказав ген. Айзенгавер — „найбільшою потугою світу“.

Зацікавлення пересічного канадійця президентськими виборами в ЗДА зовсім виправдані. Вплив нашого південного сусіда на нашу країну дається відчувати в кожній діяльності нашого державного життя, а політика партії та її лідера, які досягли перемоги в останніх виборах, мають чимале значення для канадійської економіки, закордонної політики Канади та її оборонних заходів.

В цьому випадку питання номінації президентського кандидата Республіканської партії є мабуть важливіше від проблеми вибору кандидата Демократичної партії. Ця остання є при владі в ЗДА ще від 1932 р., коли Френклін Д. Рузвельт був обраний президентом. Він виявив себе більшим інтернаціоналістом як його попередник — президент — республіканець. І дові до Демократичної партії йшла в основі тим шляхом, що його накреслив Рузвельт.

Власне за час її адміністрування американці давали щедрі допомоги європейським і іншим країнам, висилаючи свої війська обороняти не свої кордони, а зокрема значно збільшили витрати щодо закордонної торгівлі. Шоправда деякі країни бажали б собі більш далекоїдучого лібералізування американської зако-

НОВІ ІМІГРАНТИ

Дня 16-го серпня прийшло кораблем „Дженерал Тейлор“ до Нью Йорку на ашурани ЗУАДКомітету такі особи:

Головченко Микола, Олена, Борис, Олександр;
Мило Михайло, Катерина, Люба;
Кот Михайло;
Куліш Василь, Тетяна, Іван, Валентина.

рдної торгівлі, але в Канаді панувало переконання, що республіканська адміністрація ледве чи пішла б на таке згладження приписів про торгівлю із закордоном. Якщо Демократична партія знову опинилася б при владі в ЗДА, то правдоподібно продовжувала б свою дотеперішню торговельну політику. Але Республіканська партія все таки має досить поважні вигляди на перемогу в останніх виборах, а принаймні краці як у попередніх літах. У зв'язку з цим справа добору кандидата на президента стала в тій партії далеко важливішою як у її суперника — Демократичній партії. Серед республіканців є два виразні табори: група традиційних ізоляціоністів, згуртованих довкола сен. Тефта, і група „інтернаціоналістів“ — тепер під проводом ген. Айзенгавера. Факт, що ген. Айзенгавер очолюватиме Республіканську партію у її змаганні за владу на чергових чотирьох роках в ЗДА, прийняли канадійці, як і більшість західно-європейських народів, із значною полегістю.

Бо хоча президент ЗДА сам не встановлює торговельних тарифів, але не приймає остаточних рішень в справах закордонної політики, то всіма панувало переконання, що прийшовши до влади Республіканська партія під керівництвом ген. Айзенгавера мабуть не внесла б змін в американську закордонну політику чи торгівлі. Зате великі зміни могли би наступити у випадку перемоги сен. Тефта. Такі зміни за торкнули б не лише самих американців, але й відбилися б на економічно-політичній ситуації Канади, Бельгії, Німеччини та інших країн.

„Канадійська Сцена“

ПРОДУКЦІЯ СТАЛІ В НІМЕЧИНІ ЗРОСТАЄ

Дюссельдорф, Німеччина. — Продукція сталі в Західній Німеччині досягла нового рекорду в місяці липні, коли випроодувало 1,377,785 тонн сталі в порівнянні з безрезультатом станом продукції 1,320,282 тонн. Також продукція чавуну досягла найвищого стану після війни — 1,101,798 тонн у липні, а в травні вона виросла 1,072,119 тонн.

Часопис „Свобода“ повинен знаходитися в кожній українській хаті!

УКРАЇНСЬКІ ФОНОГРАФІЧНІ РЕКОРДИ
Заходьте або пишіть по українські і другі рекорди. Вислаємо рекорди по цілому світі. Пишіть по каталогі сьогодні.

FOREIGN RECORD EXCHANGE
2219 W. Chicago Avenue (Dpt. "U") Chicago 22, Ill., U.S.A.

Найкращі та у різних смаках
ЛІМОНАДИ І ВОДИ СОДОВІ
порукає українська фабрика
M. K. M. BEVERAGES CO.
Жадайте у всіх українських крамницях і у всіх імпрезах тільки лімонади і вод содових однієї української фабрики
M. K. M. BEVERAGES CO.
31-13 Newtown Ave., — Astoria, I. I. C., N. Y.
Tel.: RAVenswood 8-8299

„Ти чув вирок Пана-Анлюк“ проголосила Мералла. Від твоєї відповіді, Тарзане, залежить доля твоєї компанії і племенніці капітана Весты.

МАНОР ДЖАН АЙЗЕНГАВЕР

Син республіканського кандидата на президента, не має спокою і в Корей, бо там його питають, як буде в листопаді з його батьком: Виграє, чи програє? Він переконаний, що виграє.

Конвенція ветеранів закордонних війн в Лос Анджелес

Лос Анджелес. — П'ятдесят треті національні річні збори ветеранів закордонних війн розпочалися тут в понеділок в присутності десяти тисяч делегатів. Ресторанні учасників та церковні урочистості відбулися у минулу неділю. Конвенцію привітали губернатор Каліфорнії Варрен та посади міста Флетчер Ворман. У вітторок має привітати конвенцію ген. Айзенгавер, — це буде його перша промова після перемоги на Красній Республіканській Конвенції. Генерал попередив, що його виступ не буде політичним. Одночасно розпочали свої наради тридцять дев'ять річних зборів жіночих допоміжних організацій закордонних війн.

IVAN FRANKO'S "MOSES"
With a biographical sketch of IVAN FRANKO
by STEFEN SHUMEYKO
Translation: by WALDMIR SEMENYNA
Price 50 cents.
"SVOBODA" BOOKSTORE
83 Grand Street
Jersey City 3, N. J.

УКРАЇНСЬКИЙ САЛОН КРАСИ

„Сюди наші клієнти скеровують своїх приятельок!“
Властитель: Пеллія Хома, Марія Вах
MAY'S BEAUTY SALON, Inc.
223 Washington Street, Newark, N. J.
Напроти Bamberger's Dept. Store
Телефон: MA 2-9773

ХВОРИ НА ШЛУНОК

ЗНАЙДУТЬ ПОЛЕЖКУ В ПОЗНАКАХ ХВОРОБИ, ЩО ПОВСТАЄ В НАСЛІДОК НАДМІРНОГО КИСЛОТНОСТІ (HYPERACIDITY) ЗЛАГДНЕННЯ ТЕРПІН — ЗАМІТНИЙ ЗАСІБ ПРОТИ НАДМІРНОЇ КИСЛОТНОСТІ
Нові надії на вилікування хворих на надмірну кислотність, жажливі різні запалення шлунка, добуваються сьогодні в новому лікарстві, що має силу обмежити надмірність кислотності. Це нове лікарство, захищає його потверджують подивні наслідки, називається SUBTANIL і воно приносить полегшу майже безпечною після того, як дистансується до шлунка. Воно діє як магнет, абсорбуючи та невраждаючи надмірну кислотність. Чоловіки і жінки, які раніше хворіли на ці симптоми недуги, відчуваючи жахливі болі в наслідок газів, згаги, блювання та інших познач надмірної кислотності, потверджують тепер полегшу полегшу після уживання SUBTANIL. Лікарство продається з точною гарантією звороту грошей.
Через спеціальну офіцеру, читачі цього часпису можуть дістати SUBTANIL по зниженій ціні: Треба лише вислати це повідомлення до SUMLAR CO., Dept. 549, 2700 Church Avenue, Brooklyn 26, N. Y., і дистансу дві \$3 паки за \$5, отже \$1 знижка як звичайна ціна. Не посилайте жадних грошей. Заплатіть поштареві при відборі.
Ім'я _____
Адреса _____
Micro _____ Стрейт _____

ТАРЗАН, ч. 2888. В печері.
DESCENDING A WINDING STONE STAIRWAY, M'LUNG PRECEDED THEM TO A DOOR IN THE END OF A PASSAGEWAY.
"BEFORE YOU ANSWER, MERALA CONTINUED, 'COME WITH ME — YOU AND WONG TAI.'"
"TARZAN! A LION! WONG EXCLAIMED, STARTLED. 'OUT OF THE WAY! TARZAN GROWLED. 'BOTH OF YOU!'"

Коли сходили крутими каменними сходами, М'Лунга випереджував їх до дверей на кінці коридору.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

МОНЕСЕН, ПА. — Повідомляється членів Вр. св. Петра і Павла, від 338, що місячні збори відбулися в неділю, 10. серпня, о год. 1:30 попол., в укр. галі на 2-й вул., 213 Скумейкер Евено. Приситесь членів прийти і заплатити свої вкладки. — Яковський, пред.; П. Кудлик, кас.; М. Куш, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Тов. „Сокіл“, від 336, відбулися в неділю, 10. серпня, о год. 1-йшй попол., в Укр. Народній Домі. Приситесь всіх членів прийти на збори, а заплатити належні вкладки. — Я. Дядица, рек. секр.

ДІТРОИТ, МІШ. — Тов. ім. Івана Франка, від 146 повідомляється, що збори відбулися в неділю, 10. серпня, о год. 1. пополудні, в Укр. А. Осередку, 2965 Календер вул. Приситесь всіх членів прийти на збори і заплатити свої вкладки. — М. Головач, пред.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Збори Тов. Д. Вітовського, від 301 відбулися в неділю, 10. серпня, в церкві св. Іоанна, 2250 Стейс. Приситесь всіх членів прийти і заплатити свої вкладки, а також забрати свої дивіденди. — М. Савчин, секр.; В. Івашук, пред.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Запорожська Січ, від 367 відбулися в неділю, 10. серпня в год. 1:30 попол., в церкві св. Іоанна. Приситесь членів прийти на збори та познати нових членів, а також спільно порадились щодо збільшення членства нашого відділу. — М. Сорохтич, пред.; М. Мельник, кас.; В. Попович, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Іоанна, від 379 повідомляється членів, що збори відбулися в неділю, 10. серпня, в Союзній салі 845 N. Western Ave. Приситесь членів прийти і виплатити свої належні вкладки, а також виплатити свої дивіденди. — Н. Сечичак, кас.; М. Семків, секр.

CLEVELAND, O. — St. Basil, Br. 364 will hold its semi-annual meeting Sunday, August 10, 1952 at 2:00 P. M. sharp at the Ukrainian Home, 3161 East 93rd St. Kinman Rd. We urge all members to attend this meeting as we have important matters to discuss. We also request all delinquent members to bring their dues up to date or we will have to suspend them. — N. Kukiz, Pres.; S. Kraft, Treas.; I. Stoika, Rec. Sec'y; E. Bilecky, Fin. Sec'y.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Від 189 ім. Симона Петлюри повідомляється членів, що членські вкладки будуть побирати в суботу 16. серпня 1952, від год. 6-7 веч., в Укр. Клубі при 847 N. Franklin St. 36рок до дома не буде. — Васюк Б., голова, Котельницький П., секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Піврічні збори Вр. св. Петра і Павла, від 102 відбулися в неділю, 10. серпня зарав по 2-й Ст. Воля в церк. галі, 2280 W. 7th. Приситесь всіх членів бути на цих зборах, бо будемо брати фотографію всіх членів, щоб їх описати помістити в книжочці з нагоди 50-ліття відділу. — Г. Голубець, пред.; С. Косик, кас.; М. Бобечко, секр.

ЕМЕРІДЖ, ПА. — Братство св. о. Ніколая, від 276 повідомляється, що місячні збори відбулися в неділю 10. серпня, о год. 1:30. Приситесь членів прийти на час, а дозвучих членів приситесь виплатити свою належність. Хто з Вашої Родини не є членом, приведіть його на збори, а ми радо вишлемо його в член. — Урял.

ПОНІСТАВІН, О. — Т-во ім. О. Васараб, від 348 УНС, матиме місячні збори в неділю 10. серпня, зарав по великій Службі Божій в церкві св. Галі при Бест Рейн Евно. Приситесь всіх членів прийти на ці збори і заплатити свої вкладки. — В. Дубас, пред.; П. Стахура, касирка, М. Періг, секр.

ЮТКА, Н. Й. — Подастесь до відома, членам від 484 ім. Тараса Шевченка, що місячні збори відбулися в суботу 9-го серпня, о год. 8-йшй вечорі, в домі української гр.-кат. громади, 1108 State St. Приситесь всіх членів прийти на означений час, бо збори триватимуть тільки до 8-мої год. Дозволяючи поновити виплатити належність, бо в протинному ризі будуть суспендовані. Бажаючих вступити в ряди УНСозу приситесь прийти на збори. — В. Запорожко, фін. секр.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Посмертна Згадка

МАКСИМ СКОРОБОГАТИЙ, член Т-ва Укр. Січ, від 182 УНСозу, в Клівтоні, Н. Дж. помер несподівано 20. липня 1952 року, проживавши 34 роки. Похований родився в 1917 р. в Лоді, Н. Дж. Поховання в смутку жону Тесу, дочку Семіру, родичів, двоох братів і сестру. До УНСозу вступив в 1935 р. Похорои відбулися 23. липня з дому жалоби при участі родичів, знайомих і членів Т-ва, до укр. іран. церкв св. Вознесіння, а підчас на похитар св. ан. Петра і Павла в Лоді, Н. Дж. — В. Й. П! П. Ясків, секретар.

ПОДЯКА

Подобалося Веселинському покласти до Себе нашого найдорожчого Мужа, Батька і Діда **Б. П. СТЕФАНА МАЛИНОВИЧА** Рідні і Близькі, які в нашому горю співчили з теплим висловом співчуття і розради, складасмо щиро: Спасибі! З окрема дякуємо Веселинським Отцям: о. Костекові з Бронкс, о. Касюві з Понкерс, о. Луцишинів та о. Ваврикові з Нью Йорку за відправлення парастасу, панакхид і похоронних обрядів. Дякуємо всім нашим Дружам, що причинились особисто до звеличення похорои нашого Батька. Проводові і всім членам Т-ва „Жидачів“ складасмо окрему подяку.
Ф. МАЛИНОВИЧ
Катерина, Роман, Романа і Тамара СКОРОБОГАТИ

DUNLEY HAT SHOP

14 Saint Marks Place
NEW YORK, N. Y.
ВЕЛИКА ВИПРОДАЖ!
Солом'яні капелюхи від \$1.25.
а з Імпортованої пам'яті від \$2.75.

Дальше пригадуємо, що масмо відділ **МУЖЕСЬКОЇ ГАЛІАНТЕРІ**, а саме: першої якості сорочки, спортивні сорочки з короткими рукавами, дошечки, піжами знаної марки: „Judson“, „Fruit of the Loom“ і „Reis“.
Приситесь зайти і переконайтесь про високу якість матеріалу та низьку фабричну ціну! — Говоримо по українськи. Слухайте наші оголошення по радіо-програми п. Мельника кожної неділі між 7-8 год. рано на хвиліх 1480, (станція WHOM).

Отворено щоденно до 8:30 веч., в п'ятницю і суботу до 10:00. Від 3. до 8. серпня зачинено.

DUNLEY HAT SHOP

14 ST. MARK'S PL., (1st 8. вул., Bet. 2 — 3 Ave.) NEW YORK

Дальше пригадуємо, що масмо відділ **МУЖЕСЬКОЇ ГАЛІАНТЕРІ**, а саме: першої якості сорочки, спортивні сорочки з короткими рукавами, дошечки, піжами знаної марки: „Judson“, „Fruit of the Loom“ і „Reis“.
Приситесь зайти і переконайтесь про високу якість матеріалу та низьку фабричну ціну! — Говоримо по українськи. Слухайте наші оголошення по радіо-програми п. Мельника кожної неділі між 7-8 год. рано на хвиліх 1480, (станція WHOM).

Отворено щоденно до 8:30 веч., в п'ятницю і суботу до 10:00. Від 3. до 8. серпня зачинено.

DUNLEY HAT SHOP

14 ST. MARK'S PL., (1st 8. вул., Bet. 2 — 3 Ave.) NEW YORK

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Любов“ від 45 УНС, повідомляється, що збори відбулися в неділю 10. ц. м. Приситесь членів прийти, а особливо напам'ятати тих, що дозвучать, щоб виплатити належність. Приситесь скласти свої одноразові дані на „Союзіну“. Ми дуже бажано, щоб ці дані відіслали наперед, так як це було дотепер. — Т. Малик, А. Гарасим, М. Ю. Семків.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Стефана, від 221 УНС, повідомляється, що піврічні збори відбулися в неділю 17. серпня, в год. 12:30 пополудні, в Домі Відділів УНСозу, 841N. Western Ave. Порядок дані: Звіт Уряду, звіт Контролі, та інші важливі справи. Тому просимо всіх членів і членів об'язково прийти на збори. — Ф. Т. Васильовський, пред.; Д. Максимюк, касир, Т. Шіпшула, секр.

Професійні оголошення

Dr. Med. R. TYLBOR
59 E. 3rd St. (козо 2nd Ave.) NYC
Tel. GRamercy 5-3993
Внутрішні недуги Fluorosceny, X-Ray, Electrocardiograph, Analysis. Переводимо аналізи крові для супружних дозволів. Офісний години: понеділок 1-3 і 5-8 р.м. В неділі від 10-2 попол.

Dr. S. CHERNOFF
223-2nd Ave. (cor. 14 St.) NYC.
Tel. GRamercy 7-7697
Острії й довготривалі недуги чоловіків і жінок, Шіпшр. X-Ray. Роздуть жид лікуємо без операції. Переводимо аналізи крові для супружних дозволів. Офісний години: Шодня від 10 рано до 8:45 вечорі. У суботу 10-1. У неділі зачин.

ОКУЛІСТ

Всіх хвороби очей лікує спеціаліст — окуліст **Д-р ОНІСІЙ ЖАНБЕР**
Години прийняття: середа, п'ятниця, субота 10-12 понеділок, середа, п'ятниця 5:30-7:30
35 E. 7th St., New York City
Tel.: OR 4-8038
Повідомлюю, що я не буду приймати пацієнтів від дня 10-30 берня ц. р.

ProcBeautySalon
Український Салон Краси
166 Second Ave., N. Y. C.
AL 4-8675 — Near 11th Street

ТЕПЕР ПОРА ЗАПІСАТИСЯ НА КУРСИ САМОХОД. МЕХАНІКІВ І КУРСИ ІЗДІ
GR 7-8951
КУРСИ МЕХАНІКІВ КУРСИ ІЗДІ АВТАМІ

Постараємось для Вас прогнати Лайсенсу. Наші учні дістають диплом. Помітаємо в одержанню праці. Інструкції в українській і англійській мовах. КУРСИ ДЕНІН, ВЕЧІРНІ І НЕДІЛЬНІ. Інструкції факівці. Залож. в 1916.
L. TYCHNIEWICZ, директор
METROPOLITAN AUTO SCHOOL
155-2nd Ave., біля 10th St. NEW YORK CITY

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Заряджу погребнями по ціні тах якнайзвіль \$150
Обслуга чесна і найкраща

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
Dignified funerals as low as \$150.
Tel.: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Закладаємо похоронники в БРОНКС, БРООКЛІН, НЬЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура. Модерна капелюха до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

Surma Book and Music Co.
11 EAST 7th STREET, NEW YORK 3, N. Y.